

עמ"ת 6367/01/23 - ברק צרפתי (עציר) נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 6367-01-23 צרפתי(עציר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 4435/2022
בפני כבוד השופטת עידית וינברגר
העורר ברק צרפתי (עציר)
נגד
המשיבה מדינת ישראל

החלטה

1. לפני ערר על החלטתו של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט אחסאן חלבי) מיום 2.1.23 במ"ת 17701-10-22, בה נדחתה בקשתו לעיון חוזר, במסגרתה התבקש בית משפט קמא להורות, בשלב ראשון, כי העורר יופנה לביקורת התאמתו לחלופה מוסדית, אליה יופנה על ידי שירות המבחן.
2. העורר עצור עד תום ההליכים נגדו, בת"פ 17698-10-22 בהתאם להחלטת בית משפט קמא מיום 24.10.22, שניתנה לאור הסכמת ב"כ העורר, תוך שמירה על זכותו להגיש בקשה לעיון חוזר בשאלת המעצר, לשם הצגת חלופה, מבלי להידרש לתנאי של שינוי נסיבות.
3. על פי הנטען בכתב האישום, ביום 3.10.22 סיפק העורר סם מסוכן מסוג קוקאין, ללא היתר, בכך שהעביר לאדם אחר קוקאין במשקל של 0.6149 גר' נטו. כמו כן נטען כי באותה עת החזיק העורר במקומות שונים בדירתו סמים מסוכנים, שלא לצריכה עצמית, ללא היתר וללא רישיון כדין, במיקומים ובמשקלים המפורטים בכתב האישום. המשיבה מייחסת לעורר עבירות לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג - 1972 (להלן: "הפקודה"), עבירה לפי סעיף 7(א) + (ג) לפקודה ועבירה לפי סעיף 10 (רישא) לפקודה.
4. במסגרת ניהול התיק העיקרי, הפנה בית משפט קמא (כב' השופטת טל תדמור-זמיר) את העורר לקבלת תסקיר שיבחן את התאמתו לבית המשפט הקהילתי, בהחלטה מיום 16.11.22. בעקבות אותה החלטה, פנה שירות המבחן לבית משפט קמא והודיע כי לא ניתן לבחון התאמתו של אדם עצור למסלול בית משפט קהילתי, וכי בדיקת התאמתו של אדם עצור מתבססת על הערכה מקיפה להערכת הסיכון וחלופות מעצר ראויות. על רקע הודעה זו, קבע בית משפט קמא, הדן בתיק העיקרי, בהחלטתו מיום 20.11.22 כי שירות המבחן פטור, בשלב זה, מלבדוק את התאמת הנאשם לבית משפט קהילתי.
5. בעקבות זאת, פנה העורר במסגרת תיק המעצר, בבקשה לעריכת תסקיר מעצר, במסגרתו יבחן שירות המבחן, בין היתר את התאמתו של העורר לבית משפט קהילתי.
6. תסקיר המעצר התקבל ביום 25.12.22. שירות המבחן סקר את הרקע העברייני של העורר, תוך שהוא מצוין כי

לחובתו שתי הרשעות קודמות, אחת מהן בגין הריגה, משנת 2005, בגינה נדון למאסר של 15 שנים, וכי תלויים ועומדים נגדו שני תיקים בגין עבירות גידול סמים והפרת הוראה חוקית, משנת 2021 בהם הוגשו כתבי אישום.

עוד ציין שירות המבחן, כי במסגרת תיק מ"ת 28783-03-21 (להלן: "התיק הנוסף") היה העורר נתון בצו פיקוח מעצרים של שירות המבחן, ובהמשך הופנה לתסקיר לעניין העונש. במסגרת התיק הנוסף שוחרר העורר, ביום 14.4.21, למעצר בית מלא בביתו בטירת הכרמל, וביום 20.5.21 השתלב בתוכנית טיפולית ביחידה לטיפול בהתמכרויות. ביום 13.1.22 אושר לעורר לצאת לעבודה בתחנת דלק בין השעות 08:00 - 18:00.

7. שירות המבחן לא המליץ על שילובו של העורר במסלול בית המשפט הקהילתי, תוך שהוא מציין כי זהו שלב מוקדם מדי לשקול התאמתו של העורר למסלול בימ"ש קהילתי בשים לב לכך שרק לאחרונה נעצר, בהיותו תחת הליך טיפולי.

לצד זאת, כתב שירות המבחן: "תוך שאנו ערים לעברו הפלילי של ברק ולכך שטרם מעצרו היה בהליך טיפולי במסגרת הליך פלילי אחר, באם כבוד בית המשפט יראה לנכון, נוכל להתחיל בהפנייתו של ברק לבדיקת התאמה לקהילה טיפולית".

על רקע דברים אלה, פנה העורר בבקשה לעיון חוזר לבית משפט קמא.

8. בהחלטתו מושא הערר, קבע בית משפט קמא כי לאחר שנתן דעתו לכל האמור בתסקיר שירות המבחן, לא מצא לנכון להורות על עריכת תסקיר לבחינת חלופת מעצר טיפולית, זאת חרף המוטיבציה שמביע המבקש כעת לטיפול. בית המשפט קמא מנה את הסיבות להחלטתו זו: הערכת המסוכנות הגבוהה, העורר שב לשימוש בסמים וככל הנראה גם לסביבה עם קשרים שוליים טרם מעצרו, על פי התסקיר קיימים אצל המבקש דפוסי התנהגות וחשיבה מכשילים ועברייניים אשר עשויים לגדול ברגעי משבר, לחובתו של העורר עבר פלילי מכביד, והוא נכשל בהליך טיפולי תחת צו פיקוח.

9. לטענת העורר, טעה בית משפט קמא בדחותו את הבקשה להורות לשירות המבחן לבחון את התאמתו לחלופת מעצר טיפולית לגמילה מסמים, שכן המלאכה לא הושלמה, לא הוצגה בפני בית משפט קמא חלופה, ולא נבדקה התאמתו של העורר לקהילה טיפולית מסוימת. לטענתו, לא יכול היה בית משפט קמא לדחות את אפשרות השחרור לחלופה, כשאינן בפניו נתונים בדבר הסדרי הפיקוח בחלופה המוצעת, ולמעשה כשעדיין לא הוצעה החלופה הטיפולית המתאימה, ולא נבחנה על ידי שירות המבחן התאמתו של העורר.

עוד טוען ב"כ העורר, כי האינטרס הציבורי הוא שהעורר יעבור שיקום וגמילה, וכי מתקיימים בעניינו התנאים שנקבעו בהלכת סוויסה. העורר מחויב להליך הגמילה, בו החל עוד לפני מעצרו, חרף המעידה שאירעה לו עובר למעצרו, כאשר שב להשתמש בסמים. ב"כ העורר הפנה לפסיקה של בית המשפט העליון, במסגרתה הורה בית המשפט על חלופת מעצר טיפולית אף במקרים של עבירות חמורות יותר ומסוכנות גבוהה יותר.

10. לטענת המשיבה, יש לדחות את הערר. לטענתה, בית משפט קמא לא נזקק לעריכת תסקיר שיבחן את התאמתו

של העורר לחלופת מעצר טיפולית, משום שחיווה דעתו לפיה אין בחלופה מעין זו, ללא קשר לסוג המקום, כדי לאיין את מסוכנותו של העורר, וזאת משום שסבר כי גם תסקיר חיובי לא יהיה בו כדי להצדיק שחרור לחלופה טיפולית.

לטענת המשיבה, הנאשם ביצע את העבירות החמורות המיוחסות לו בתיק הנוכחי, בשעה שהוא ממתין לגזר דינו בתיק הנוסף, בו הורשע בעבירות סמים, ובשעה שהוא בעיצומו של הליך טיפולי, במסגרת צו פיקוח מעצר. עובדה זו מלמדת לטענתה, כי העורר אינו ירא מן הדין, המסוכנות הנשקפת ממנו גבוהה, ולא ניתן לתת בו אמון.

לטענת המשיבה, אין מדובר בעורר המבקש הזדמנות נוספת, אלא בעורר שניתנה לו הזדמנות והוא לא ניצל אותה, ושב לבצע עבירות של החזקת סמים והספקתם.

עוד טוענת המשיבה, כי שירות המבחן, בהציעו לבדוק חלופת מעצר טיפולית, לא התייחס כלל לאפשרות שהעורר יישלח מאחורי סורג ובריא במסגרת ההליך הנוסף.

11. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, החלטתי לדחות את הערר.

12. כידוע, כלל הוא, כי העיתוי הראוי לגמילה מסמים הינו בשלב גזירת הדין וריצוי העונש, ולא בשלב המעצר. לכלל זה חריג, בהתקיים שלושה תנאים מצטברים, או לפחות שניים מהם, כפי שנקבעו על ידי בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין, וכפי שסוכמו בבש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סויסה** (21.3.11). התנאים המצטברים הנדרשים לקיומו של החריג לכלל, כפי שסוכמו בפרשת סויסה, הם: כאשר הנאשם החל בגמילה עוד לפני שביצע את העבירה בגינה נעצר, כאשר פוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה, וכאשר יש בהליך הגמילה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם.

13. במקרה הנדון, העורר ביצע את העבירות המיוחסות לו בתיק זה, בעודו נתון תחת צו פיקוח בתיק הנוסף, כשהוא בעיצומו של הליך גמילה. העובדה שביצע, לכאורה, עבירות סמים, כאשר הוא משוחרר בתנאים במסגרת התיק הנוסף, מהווה מעילה חמורה באמון שנתן בו בית המשפט. לא ניתן להתייחס לדברים כ"מעידה" במסגרת הליך גמילה, ולטעון להתקיימו של התנאי הראשון על פי הלכת סוויסה, שכן העבירות המיוחסות לעורר מלמדות על זניחת ההליך הטיפולי שבו החל, תוך הפרת האמון שניתן בו על ידי בית המשפט.

14. מעיון בתסקיר עולה שחרף העובדה ששירות המבחן התרשם מהמוטיבציה הגבוהה של העורר, הרי שהוא מציין במפורש כי בחודשים האחרונים שב ופיתח תלות לשימוש בקוקאין, כמו כן חידש את קשריו השוליים טרם מעצרו, וכי קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות מקרים דומים בעתיד מצד העורר.

לאור עברו הפלילי המכביד של העורר, והעובדה שביצע את עבירות הסמים המיוחסות לו במסגרת צו פיקוח מעצר, תוך כדי הליך גמילה, אני סבורה כי לא מתקיים החריג לכלל שלפיו שקילת הליכי טיפול וגמילה נעשית בעת גזירת עונשו של הנאשם.

15. השלב בו נמצא התיק העיקרי מהווה שיקול שעל בית המשפט לשקול, כפי שנקבע מפורשות בעניין **סויסה**:

"יש מקרים בהם האפשרות לשלוח נאשם לחלופת מעצר למוסד גמילה מתעוררת סמוך לפני סיום התיק העיקרי או אפילו לאחר שהנאשם כבר הורשע בתיק העיקרי. לטעמי, המקרה מעין זה, ראוי לשופט המעצרים שלא להורות על חלופת גמילה באשר יש בכך מעין התערבות, מעין הסגת גבולו של ההליך התלוי ועומד של גזירת העונש....למצער, יש בכך כדי לכבול את ידי המותב בבואו לגזור דינו של הנאשם, שהסתמך על ההליכים הנוגעים לשיקומו ופיתח ציפייה הנובעת מהסתמכות זו (השווי עניין עמראווי...) (פסקה ז' להחלטה).

העובדה שבתיק הנוסף הורשע העורר, והופנה לעריכת תסקיר לעניין העונש, מהווה אף היא שיקול המצדיק דחיית הערר, וטענת ב"כ העורר כי ניתן יהיה להורות על איחוד הדיון בתיקים, בבית המשפט הקהילתי, היא טענה המניחה מראש את התאמת הנאשם להליך, ואת ההסכמה לאיחוד הדיון, כל זאת תוך "הסגת גבולו" של המותב בפניו מתנהל ההליך, בבית משפט אחר.

אין כל מקום לכבול בשלב זה את ידי המותב בתיק הנוסף, ביחס לגזירת הדין.

ראו לעניין זה גם בש"פ 7750/17 **מדינת ישראל נ' אנטון פרוס** (17.10.17) שם נפסק, תוך אזכור הלכת סוויסה:

"ההליך העיקרי מצוי בשלב מתקדם כאשר המשפט צפוי להסתיים במהלך החודש הבא וגם הכרעת הדין לא צפויה להתעכב בשל היקפו המצומצם של התיק. בנסיבות אלה ולאור משכה הלא קצר של התכנית הטיפולית בקהילת "הדרך", אין טעם להעביר בשלב זה את המשיב לקהילה זמן קצר יחסית קודם להכרעת דינו וגזירת עונשו. מהלך כזה בעת הזאת לא רק שאין בו תועלת מבחינה טיפולית אלא הוא במובהק מהלך העשוי ליצור ציפיות לא מבוססות אצל המשיב ולכבול את ידי המותב הדין בתיק."

16. בחנתי את הפסיקה אליה הפנה ב"כ העורר, ולא מצאתי כי יש בה כדי לתמוך בערעורו. בבש"פ 8098/21 **פלא בודהנה נ' מדינת ישראל** (1.12.21) קיימים אמנם קווי דמיון בין המקרה שנדון שם לבין עניינו של העורר שלפניי, אם כי באותו מקרה הליך הגמילה בו החל העורר היה מהימורים, והעבירה שביצע לא היה בה כדי להעיד על זניחתו. מכל מקום, על בית המשפט לשקול כל מקרה על פי נסיבותיו. במקרה של העורר שלפניי, לא ניתן לומר כי הוא מחויב להליך הגמילה מסמים בו החל, כאשר העבירות המיוחסות לו, אותן ביצע על פי הנטען בכתב האישום, בזמן שמתנהל נגדו הליך פלילי בעבירות סמים, הן עבירות מאותו הסוג, וברף הגבוה - הספקת סם מסוג קוקאין והחזקתו שלא לצריכה עצמית.

זניחת הליך הגמילה, והמעילה באמון שנתן לו בית המשפט, עת הורה על שחרורו בתנאים במסגרת התיק הנוסף, היא גם הסיבה מדוע עניינו של העורר שונה מזה שנדון בבש"פ 4950/20 עומר **אלחמידי נ' מדינת ישראל** (26.7.20).

17. לאור האמור, מקובלת עלי עמדתו של בית משפט קמא, שלא ראה טעם בבחינת חלופה טיפולית, ומידת התאמתו של הנאשם אליה, משסבר כי גם במקרה של תסקיר חיובי, לא יהיה נכון להורות על חלופה טיפולית במקרה של העורר, בשלב המעצר.

ככל שבית המשפט אינו סבור כי מתקיים בעניינו של הנאשם החריג לכלל שאין לשקול הליכי גמילה בשלב המעצר, אין טעם לשלוח אותו לראיון, ולו מן הטעם שהדבר יטע בליבו הדבר תקוות שווא (בש"פ 1507/17 **פלונית נ' מדינת**

ישראל (18.4.17)), אך לא פחות מכך, מהטעם ששירות המבחן עמוס לעייפה, עצורים מחכים זמן רב לתסקירים בעניינם, ואין טעם להפנות עצור לעריכת תסקיר נוסף, מקום שבית המשפט מתרשם ששום חלופת מעצר בקהילה טיפולית לא תסכון.

18. סוף דבר: אני מורה על דחיית הערר.

ההחלטה תועבר לבאי כח הצדדים.

ניתנה היום, י"א טבת תשפ"ג, 04 ינואר 2023, בהעדר הצדדים.